

Subjekt a objekt

Jaspers (podobně jako řada jiných filosofů) mluví o tzv. „Subjekt-Objekt-Spaltung“, tedy o rozštěpení nějaké jakoby původní skutečnosti na subjekt a objekt, a v tomto rozštěpu vidí základ a zdroj mnoha omylů a chyb v myšlení. Podle Jasperse je toto rozštěpení výsledkem „zápasu“, „A je vždycky chybou přesunout při zápase, v projevujícím se rozštěpení na subjekt a objekt, to, oč běží, jen na jednu z těchto stran.“ (Šifry transcendence, Praha 2000, str. 75.) Je chyba, když jsme jen „zaměřeni na předměty“; ale stejně tak je chyba, když popíráme nebo třeba jen zapomínám na „skutečnost transcendence“. To je po mém soudu jen velmi předběžné zahlédnutí toho základního, „vlastního“ problému. O „rozštěpení“ můžeme mluvit jen za předpokladu, že je tak rozštěpeno něco původně ještě nerozštěpeného, „celého“. Ale je tomu tak opravdu, že „původně“ nejsou ani subjekty, ani objekty, a že jenom my ve svém přístupu, ve své myšlení se soustředujeme na jednu nebo druhou „z těchto stran“? Jak to je vůbec možné a na čem vlastně zakládáme onu podvojnost těch „stran“? Má „skutečnost“, tj. opravdová, „skutečná“ skutečnost vskutku „dvě strany“? A není to naše „rozštěpování“ vlastně jen důsledkem toho, že tu ty „dvě strany“ už před námi, před naším přístupem jsou?

(Písek, 080519-2.)